

Streszczenie

Wstęp: W polskich badaniach nad seksualnością osób dorosłych w wieku średnim i starszym temat nieheteroseksualnych kobiet jest niemal nieobecny. Dotychczasowe studia koncentrowały się przede wszystkim na młodzieży i młodych dorosłych, pomijając perspektywę kobiet w późniejszych etapach życia. W Izraelu badania nad tą grupą również są nieliczne, choć kontekst społeczny i prawny znacząco różni się od polskiego. Uwzględnienie obu krajów umożliwia analizę porównawczą, pozwalającą uchwycić zarówno tematy wspólne dla obu grup badawczych, jak i te specyficzne dla danego kontekstu kulturowego.

Cel: Celem prezentowanego badania było przeprowadzenie analizy porównawczej doświadczeń nieheteroseksualnych kobiet 50+ w Polsce i Izraelu w odniesieniu do dwóch głównych obszarów: (a) tożsamości seksualnej oraz (b) satysfakcji życiowej, obejmującej więzi rodzinne i przyjacielskie, a także obraz i stosunek do własnego ciała w kontekście procesu starzenia się. Niniejsza rozprawa doktorska przedstawia opis i interpretację tych doświadczeń.

Metoda: Badanie oparto na wywiadach częściowo ustrukturyzowanych, przeprowadzonych wśród 24 cis-kobiet mieszkających w Polsce oraz 21 cis-kobiet mieszkających w Izraelu. Materiały badawcze, bazujące na narracjach kobiet z obu grup, zostały zakodowane, a następnie poddane refleksyjnej analizie tematycznej. Stworzono oddzielne charakterystyki grup polskiej i izraelskiej, a następnie przeprowadzono ich analizę porównawczą.

Wyniki: Refleksyjna analiza tematyczna umożliwiła wyodrębnienie jedenastu tematów w grupie polskiej oraz dziewięciu w grupie izraelskiej, które zostały szczegółowo opisane. W ujęciu porównawczym zidentyfikowano sześć tematów wspólnych oraz dwa, które różnicowały doświadczenia kobiet w Polsce i Izraelu w obszarze satysfakcji życiowej.

Podsumowanie: Wyniki ukazują różnorodne trajektorie rozwoju tożsamości seksualnej, od wczesnej świadomości po późniejsze identyfikacje, z selektywnym i kontekstowym coming outem. Uczestniczki doświadczają dyskryminacji wynikającej z seksizmu, ageizmu oraz homofobii. Z wiekiem obserwuje się zmianę stosunku do ciała – wzrost akceptacji i dystansu wobec społecznych oczekiwań, wspierany przez bliskie relacje kobiece. Wyniki zachęcają do krytycznej refleksji nad kategoriami tożsamościowymi i językiem w badaniach nad seksualnością.

Słowa kluczowe: kobiety nieheteroseksualne, tożsamość seksualna, satysfakcja życiowa, starzenie się

